STICHTING KINDEROPVANG ’T PLANZOENTJE

Pedagogisch beleidsplan

versie April 2026

Kinderdagverblijf

“Kijk naar kinderen, luister naar wat ze te vertellen hebben en neem ze serieus.”

Onderwerp	Gegevens
Organisatie	Stichting Kinderopvang ’t Planzoentje
Document	Pedagogisch beleidsplan kinderdagverblijf
Leeftijd	0 tot 4 jaar (overdracht naar school/BSO)
Pedagogische basis	Riksen-Walraven, Gordon, Bowlby & Ainsworth
Eindverantwoordelijke	Hoofd/locatiemanager Simone Oranje

1. Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Stichting Kinderopvang ’t Planzoentje.

Het pedagogisch beleidsplan is bedoeld als leidraad. Het biedt houvast en kan ondersteunend werken voor ieder die in het kinderdagverblijf werkt. Ook dient het ter oriëntatie voor de ouders van de kinderen die het kinderdagverblijf bezoeken.

In het pedagogisch beleidsplan wordt uiteengezet hoe het beleid in de dagelijkse praktijk vorm krijgt.

2. Inleiding

Stichting Kinderopvang ’t Planzoentje is een kleinschalig kinderdagverblijf waar kinderen centraal staan en wij bewust werken met verschillende leeftijden.

’t Planzoentje is méér dan een plek waar ouders hun kind om praktische redenen naartoe brengen. Het is een verlengstuk van thuis, een liefdevolle en stimulerende leefomgeving waar kinderen zich prettig en veilig voelen.

Het pedagogisch beleidsplan is een belangrijke basis voor kwaliteit. Het geeft aan wat de basisuitgangspunten zijn voor de uitvoering van het werk in de kinderopvang: delen in het opvoeden van jonge kinderen.

Wij delen samen met de ouders de zorg voor hun kinderen. In het pedagogisch beleidsplan beschrijven we wat onze uitgangspunten zijn in de dagelijkse omgang met kinderen in het kinderdagverblijf en de naschoolse opvang. We laten zien wie onze pedagogisch professionals zijn en wat u van hen mag verwachten, hoe we over groepsindeling denken en welke eisen we stellen aan de groepsruimten. Kortom: we laten ouders weten aan wie zij hun kind toevertrouwen en waarop zij kunnen rekenen.

Pedagogisch professionals vormen de pijlers van de kwaliteit van onze opvang. We zetten ons van harte in om een goede samenwerking met ouders op te bouwen. Wij horen graag hoe u thuis omgaat met uw kind, hoe uw kind thuis speelt, zich ontwikkelt en hoe hij of zij zich voelt. Door uitwisseling, vaak over alledaagse dingen, kunnen we er samen voor zorgen dat uw zoon of dochter een fijne kindertijd bij ons heeft.

De definitie van pedagogisch beleidsplan is: alle formele en informele afspraken die samen continuïteit en gelijke gerichtheid geven aan het handelen met betrekking tot de opvoeding en de ontwikkeling van kinderen.

Het beschrijven hiervan vraagt bereidheid erover na te denken, te praten, het ter discussie te stellen en tot overeenstemming te komen. Naast het openstaan voor kritiek is er ook enthousiasme nodig om ideeën, meningen en handelingen in zo’n plan te zetten.

Opvoeden is een proces dat aan veranderingen onderhevig is. Omdat wij ons willen blijven verbeteren, wordt ons pedagogisch beleid en handelen regelmatig opnieuw besproken en indien nodig bijgesteld.

Waar het om gaat, zijn de visie en principes die wij in de hele organisatie belangrijk vinden. Welke aspecten en uitgangspunten bepalen bij uitstek de kwaliteit van het werk?

3. Doelstelling, visie en uitgangspunten

3.1 Pedagogische doelstelling

- Het opvangen, verzorgen en begeleiden van kinderen van 0 tot 12 jaar in een huiselijke en prettige sfeer, waarin ruimte wordt gegeven aan de eigenheid van ieder kind én aandacht aan het (samen)leven en (samen)spelen in groepsverband.
- Het bieden van een warme thuissituatie die wordt gecreëerd door de kleinschaligheid van het kinderdagverblijf.

3.2 Pedagogische visie

Kinderopvang 't Planzoentje probeert bij het uitvoeren van haar taak een huiselijke en prettige sfeer te bieden, waar kinderen warmte, geborgenheid en ruimte voor de eigen specifieke ontwikkeling ervaren.

Wij staan achter een persoonlijke benadering van ouder en kind binnen ons kleinschalig kinderdagverblijf. Wij vinden het belangrijk dat wij werken in een team van vaste professionals, zodat uw kind steeds dezelfde pedagogisch professional krijgt. Hierdoor is het mogelijk een vertrouwensband op te bouwen. Uw kind is u uiteraard zeer dierbaar en wij vinden het belangrijk dat u en uw kind het volledige vertrouwen krijgen dat u beiden verdient.

Bij het halen en brengen van uw kind is er altijd tijd voor een persoonlijke uitwisseling van informatie met de betrokken pedagogisch professionals. Zij dragen zorg voor een eerlijke en open uitwisseling over de dag van uw kind. Uw wensen en het belang van uw kind staan altijd centraal.

Ieder kind heeft het recht om zichzelf op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo te ontwikkelen.

3.3 Pedagogische uitgangspunten

Respect

Kinderen groeien goed op in een klimaat waar liefde en respect belangrijk zijn. Wij vinden dat eenieder het recht heeft om zichzelf op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo te ontwikkelen. Naast dit respect voor ieder individueel kind leren wij kinderen respect te hebben voor elkaar, de groep, de volwassenen en de leefomgeving. Wij nemen het kind in al zijn uitingen serieus en laten opgedane ervaringen op een positieve manier onderdeel van zijn persoonlijkheid worden. Door de liefde en het respect dat wij tonen en door als volwassenen zelf het goede voorbeeld te geven, leren wij kinderen vol zelfvertrouwen op te groeien.

Eigenheid

Wij spreken ieder kind aan op zijn eigen mogelijkheden en talenten. Wij accepteren kinderen zoals ze zijn en gaan in op hun behoeften. Doordat wij ons vooral richten op de mogelijkheden, vaardigheden en capaciteiten kunnen de kinderen het zelfvertrouwen opbouwen dat zij nodig hebben.

Groep

Naast het respect voor het individu is in onze kinderopvang het opvoeden in de groep belangrijk. Wij leren kinderen naast, maar vooral met elkaar te leven. Wij leren kinderen dat relaties waardevol en belangrijk zijn door zelf hun onderlinge relaties en vriendschappen te respecteren. Door het tonen van respect voor elkaar, het leren rekening te houden met elkaar en dingen voor elkaar over te hebben, bieden wij kinderen de kans op te groeien tot waardevolle leden van de maatschappij. Ook dit moeten, mogen en kunnen kinderen spelenderwijs leren.

Leefomgeving

Voor ons is de leefomgeving de derde poot van ons pedagogisch handelen. Een uitdagende, stimulerende en veilige omgeving heeft een belangrijke invloed op de ontwikkeling van kinderen. De ruimtes, zowel binnen als buiten, moeten voor de kinderen speels en sfeervol zijn. De materialen waarmee ze zich spelenderwijs ontwikkelen zijn traditioneel speel- en ontwikkelingsmateriaal. Kinderen maken deel uit van de maatschappij en wij betrekken dit in ons handelen. De plek waar onze kinderopvang plaatsvindt, is ook een inspiratiebron. Dit pedagogisch beleidsplan zelf is ook een uiting van ons kwaliteitsbeleid.

4. De vier pedagogische basisdoelen (Riksen-Walraven)

Wij gaan uit van de vier pedagogische basisdoelen van opvoeding van kinderen in gezin en kinderopvang, van professor J.M.A. Riksen-Walraven. Wij bieden kinderen een gevoel van emotionele veiligheid, geven ze de gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke en sociale competentie en bieden ze de kans om zich de waarden en normen van onze samenleving eigen te maken.

4.1 Emotionele veiligheid

Een veilige basis creëren, een thuis waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Door deze geborgenheid zal het kind zich meer kunnen ontwikkelen. Als voorbeeld: de aanwezigheid van vaste en sensitieve pedagogisch professionals zorgt ervoor dat de emotionele veiligheid van het kind wordt bevorderd, zodat het kind zich gaat hechten en zich geborgen voelt.

4.2 Persoonlijke competentie

Hiermee wordt bedoeld het ontwikkelen van zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit die kinderen in staat stellen om allerlei soorten problemen op de juiste manier aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden.

4.3 Sociale competentie

Hieronder valt een scala aan sociale vaardigheden, zoals medeleven met andere kinderen, zich kunnen uiten, samen delen, andere kinderen helpen, het opbouwen van vriendschap en het oplossen van conflicten. Juist bij de kinderopvang kunnen wij kinderen extra sociale ontwikkelingsmogelijkheden aanbieden.

4.4 Waarden en normen

Kinderen moeten de kans krijgen om waarden en normen te leren, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken.

5. De zes interactievaardigheden

De zes interactievaardigheden vormen het belangrijkste instrument waarmee onze pedagogisch professionals de vier pedagogische basisdoelen dagelijks in de praktijk brengen.

5.1 Basale interactievaardigheden

Sensitieve responsiviteit (emotionele ondersteuning)

Je bent gevoelig voor de signalen, behoeften en emoties van het kind en reageert daarop warm, snel en adequaat. Dit geeft het kind het gevoel veilig en gezien te zijn.

Respect voor autonomie.

Je geeft het kind ruimte om zelf keuzes te maken, dingen op zijn eigen manier te proberen en zelfstandig te ontdekken. Je respecteert de eigenheid en het tempo van het kind.

Structureren en grenzen stellen

Je biedt duidelijkheid, voorspelbaarheid en houvast door een vaste structuur aan te brengen en duidelijke, begrijpelijke grenzen te stellen. Dit helpt kinderen zich veilig te voelen en te leren wat wel en niet kan.

5.2 Educatieve interactievaardigheden

Praten en uitleggen

Je praat veel en op een rijke manier met kinderen, legt dingen uit op hun niveau en reageert op wat zij zeggen of doen. Dit stimuleert taalontwikkeling en begrip van de wereld.

Ontwikkelingsstimulering

Je daagt kinderen spelenderwijs uit om nieuwe vaardigheden te leren en hun ontwikkeling te bevorderen, afgestemd op hun leeftijd en mogelijkheden (bijvoorbeeld motoriek, cognitief, creatief).

Begeleiden van interacties tussen kinderen

Je ondersteunt en begeleidt het spel en de omgang tussen kinderen, helpt bij het oplossen van conflicten en stimuleert positieve sociale interacties en vriendschappen.

6. Hechting (Bowlby en Ainsworth)

Onze pedagogische visie op hechting is gebaseerd op de hechtingstheorie van John Bowlby en Mary Ainsworth. Bowlby legde de theoretische basis, Ainsworth onderbouwde deze empirisch en maakte de hechtingsstijlen zichtbaar. Hun werk vormt de wetenschappelijke basis voor ons streven ieder kind een veilige hechtingsrelatie te bieden.

Wij erkennen dat de kwaliteit van de hechtingsrelatie tussen kind en ouder van grote invloed is op de emotionele ontwikkeling, het zelfvertrouwen en het sociaal functioneren van het kind.

6.1 Vier hechtingsstijlen

Veilige hechting

Het kind vertrouwt erop dat er een veilige basis is. Het verkent de omgeving, durft te spelen en zoekt bij spanning of verdriet contact met de vertrouwde volwassene. Dit is de gewenste hechtingsstijl die wij zoveel mogelijk willen ondersteunen.

Onveilig-vermijdende hechting

Het kind laat weinig emoties zien en lijkt zeer zelfstandig. Het vermijdt contact bij stress en onderdrukt negatieve gevoelens. Wij bieden dit kind extra warme nabijheid en leren het dat emoties er mogen zijn.

Onveilig-ambivalente hechting

Het kind is sterk gericht op de volwassene, is snel angstig bij scheiding en moeilijk te troosten. Wij bieden dit kind consistentie, voorspelbaarheid en geruststelling om meer zekerheid te geven.

Onveilig-gedesorganiseerde hechting

Het kind vertoont chaotisch, tegenstrijdig of angstig gedrag, vaak als gevolg van onvoorspelbare of beangstigende ervaringen thuis. Bij signalen van deze hechtingsstijl handelen wij volgens de Meldcode en bieden wij extra structuur, veiligheid en stabiliteit.

6.2 Onze visie en aanpak

Wij streven ernaar voor ieder kind een secundaire veilige hechtingsfiguur te zijn. Door sensitief, responsief en consistent te reageren (conform de zes interactievaardigheden) dragen wij bij aan emotionele veiligheid en het versterken van een positieve hechtingsontwikkeling.

Consistentie betekent: steeds op dezelfde manier reageren en handelen, zodat het kind weet wat het kan verwachten.

7. Huilen als communicatiemiddel en signaal van behoefte

Wij beschouwen huilen als een natuurlijk en waardevol communicatiemiddel van het kind. Het is de manier waarop een kind laat weten dat het iets nodig heeft: nabijheid, troost, honger, pijn, vermoeidheid, overprikkeling of een emotie die het nog niet zelf kan reguleren.

7.1 Visie

- Huilen negeren wij niet. Wij reageren snel, warm en sensitief op huilende kinderen, omdat dit bijdraagt aan emotionele veiligheid (basisdoel 1) en een veilige hechting ondersteunt.
- Wij zien huilen als een signaal dat het kind ons nodig heeft. Door adequaat te reageren leren kinderen dat hun emoties er mogen zijn en dat ze erop kunnen vertrouwen dat er iemand voor hen is.
- Wij helpen kinderen geleidelijk hun emoties te leren herkennen, benoemen en reguleren. Dit draagt bij aan persoonlijke competenties (basisdoel 2).
- Bij huilen kijken wij altijd naar de onderliggende behoefte in plaats van alleen het gedrag. Wij troosten eerst, voordat we eventueel grenzen stellen of situaties oplossen.
- Wij onderscheiden verschillende soorten huilen (honger, pijn, protest, verdriet, frustratie) en stemmen onze reactie hierop af, rekening houdend met de leeftijd en het individuele kind.

7.2 Aanpak

- Wij reageren altijd snel, warm en sensitief op huilende kinderen en bieden direct troost en emotionele nabijheid.
- Door consistente en responsieve reacties dragen wij bij aan een veilige hechting en de emotionele veiligheid van het kind.
- Wij helpen kinderen hun emoties geleidelijk te herkennen, benoemen en reguleren.

7.3 Frequent of aanhoudend huilen

- Wij observeren het kind intensief en brengen de signalen in kaart.
- Wij overleggen intern met collega's en de pedagogisch coach.
- Wij voeren een gesprek met de ouders om samen naar mogelijke oorzaken te kijken.

- Indien nodig beoordelen wij de situatie met het afwegingskader en handelen wij conform de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

8. Pedagogische stroming: Thomas Gordon

't Planzoentje heeft naast haar eigen pedagogische doelstelling, visie en uitgangspunten gekozen om te werken vanuit het gedachtegoed van dr. Thomas Gordon, ontwikkelingspsycholoog op het gebied van communicatie tussen ouder en kind.

Kijk naar kinderen, luister naar wat ze te vertellen hebben en neem ze serieus.

De essentie van Gordons opvoedingsmethode is: kijk naar kinderen, luister naar wat ze te vertellen hebben en neem hen serieus. Sta niet meteen klaar met een oplossing om verdriet weg te nemen, maar laat hen zelf een oplossing bedenken.

In de methodiek van Gordon staat actief luisteren centraal***. Actief luisteren doe je door open te staan voor het kind. Door goed naar hem te kijken, kun je proberen te achterhalen wat hij wil zeggen***. Als kinderen ondervinden dat je rekening met hen houdt, hen accepteert en naar hen luistert, zullen ze ook eerder naar jou luisteren. Of in de woorden van Gordon: "Vanuit het respect voor elkaar ben je bereid naar elkaar te luisteren."

Als opvoeder ben je ook maar een mens, met eigen stemmingen, behoeften en gevoelens. Gordon stelt dat kinderen daar pas rekening mee kunnen houden als zij dit ook begrijpen. Het is dus belangrijk dat de opvoeder dit aan het kind duidelijk maakt. Dit gebeurt door een ik-boodschap.

Voorbeeld: wanneer een volwassene hoofdpijn heeft, kan deze op een kind dat lawaai maakt reageren met: "Hou nu eens op met die herrie!" Zo'n opmerking ontaardt niet zelden in een conflict. Beter is volgens Gordon een ik-boodschap: "Ik heb vandaag hoofdpijn, ik heb last van dat lawaai dat jij maakt."

Als de volwassene een boodschap geeft waarin hij zijn behoefte en gevoelens uitlegt, geeft dat kinderen de vrijheid om daarop te reageren en met eigen oplossingen te komen. Kinderen zullen bereid zijn rekening te houden met de volwassene. Het kan soms al voldoende zijn om het probleem te verwoorden. Gordon is ervan overtuigd dat kinderen heel goed in staat zijn zelf een oplossing te vinden. Hiermee stimuleer en respecteer je de zelfstandigheid van het kind. Samen tot een oplossing komen, waarbij ieder tevreden is, zonder dat je als opvoeder de strijd aangaat met het kind. De Gordon-methode wordt dan ook wel de geen-verliesmethode genoemd.

9. De ontwikkeling van kinderen en de houding van de begeleiding

9.1 Houding van de pedagogisch professional

De pedagogisch professional heeft een open houding waardoor het kind de eigen ontwikkeling kan doormaken. De pedagogisch professional zal zeker sturend optreden en gewenst gedrag belonen. Ongewenst gedrag wordt zoveel mogelijk omgebogen door het kind iets anders aan te bieden.

9.2 Ontwikkeling van zelfstandigheid – op eigen benen

Kinderen hebben behoefte om zich te ontwikkelen, nieuwe dingen te oefenen en trots te zijn op wat ze kunnen.

Wij stimuleren kinderen om op hun eigen benen te staan. Ze leren hun eigen mogelijkheden kennen door te onderzoeken en te spelen, elk in hun eigen tempo en op hun eigen manier. ***Wij bieden uitdagende materialen en spelen in op hun initiatieven***. Ze gaan op ontdekkingstocht, proberen oplossingen uit en doen zo allerlei ervaringen op die hen helpen hun veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en creativiteit op een positieve manier te ontwikkelen.

Wij doen een stapje opzij om ze te laten oefenen, maar zijn altijd in de buurt om een oogje in het zeil te houden. We moedigen ze aan, prijzen hun initiatieven, accepteren en waarderen hun oplossingen en ideeën en troosten ze als het even niet meezit. Bijvoorbeeld: zelf jas aandoen, speelgoed opruimen, naar het toilet gaan. Het zelf willen oplossen moet wel binnen de mogelijkheden van het kind liggen. Wij waken hierover.

9.3 Motoriek

Ook hier geldt dat elk kind een eigen unieke ontwikkeling doormaakt. Allerhande speelgoed, spelletjes en het maken van werkjes dragen eraan bij dat elk kind zich kan ontwikkelen in zowel de grove als de fijne motoriek. Wij stimuleren de ontwikkeling van een kind door het zoveel mogelijk zelf te laten doen en waar nodig hulp te bieden. Ook laten wij de kinderen elkaar stimuleren.

9.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Kinderen moeten zich fijn voelen, ook bij ons op 't Planzoentje. Het bieden van emotionele veiligheid gaat ons daarom voor alles. Van daaruit stimuleren we kinderen ervaringen op te doen, te experimenteren en zich zo spelenderwijs te ontwikkelen tot zelfstandige, sociale en unieke mensen. Kinderen kunnen daarbij rekenen op de pedagogisch professionals die er altijd zijn als veilig, vertrouwd baken, voor een knuffel, om te laten weten hoe trots we op ze zijn en om op te vangen als het even niet lukt.

Pedagogisch professionals hebben oog en oor voor de eigenheid van ieder kind. Zij gaan respectvol en liefdevol om met de kinderen en scheppen de voorwaarden waarbinnen élk kind zichzelf kan zijn, zich ontspannen en prettig voelt. Door de verticale samenstelling van de groep kan ieder kind zich oefenen in sociale vaardigheden, met op de achtergrond een pedagogisch professional die de grenzen aangeeft. Het kind gaat om met leeftijdsgenootjes en met jongere en oudere kinderen; dat resulteert in een gebalanceerde sociaal-emotionele ontwikkeling.

9.5 Zang, dans en muziek

In de dreumes- en peutergroep vinden wij het belangrijk dat er wordt gezongen en gedanst. Het beluisteren van muziek en het bespelen ervan hoort daar ook bij. Het zingen is een vast ritueel van de dag. Bij het zingen van de liedjes worden bewegingen gemaakt op de maat van de muziek, bijvoorbeeld handengeklap en stampen met de voeten. Ook zijn er muziekinstrumenten aanwezig waar de kinderen op hun eigen wijze op kunnen meedoen.

9.6 Spraak- en taalontwikkeling

Er wordt op 't Planzoentje gesproken in de Nederlandse taal. Doordat de pedagogisch professionals duidelijk en constant praten met de kinderen, wordt de spraak- en taalontwikkeling optimaal gestimuleerd. Ook als het kind nog moeilijk uit de woorden komt, zal steeds getracht worden het kind te verstaan. Daarnaast wordt gestimuleerd om alles duidelijk te zeggen. Maar ook hier heeft ieder kind zijn eigen, unieke ontwikkeling.

9.7 Samengevat

Kinderen zijn sociale wezens. Ze leren van ons en van elkaar. Ze delen ervaringen, zoeken samen oplossingen, leren overleggen en hebben plezier met elkaar. We hebben aandacht voor relaties onderling en voor activiteiten die onderlinge contacten stimuleren. Spel, bewegen, dans, muziek en (voor)lezen behoren tot de dagelijkse activiteiten. De inrichting van de ruimten, binnen en buiten, en het gevarieerde materiaal spelen hierbij vanzelfsprekend een rol.

10. Aandacht voor kwaliteit

Kinderopvang is een kwestie van vertrouwen. Ouders vertrouwen hun dierbaarste bezit toe aan een kinderdagverblijf. Een plek waar u en uw kind zich thuis voelen. Waar pedagogisch professionals op een vriendelijke en professionele manier met uw kinderen omgaan.

Ouders moeten zekerheid hebben dat hun kind tijdens hun afwezigheid een veilige opvang en verantwoorde opvoeding wordt geboden. Het kind moet erop vertrouwen dat het in afwezigheid van zijn ouders kan terugvallen op een vertrouwde opvoeder, onbekommerd de omgeving kan verkennen en kan leren van de omgang met leeftijdsgenootjes.

Aandacht voor kwaliteit behoort vanzelfsprekend te zijn wanneer het gaat om een dergelijke belangrijke taak als kinderopvang. 't Planzoentje besteedt voortdurend en systematisch aandacht aan kwaliteit. Natuurlijk voldoet 't Planzoentje aan de kwaliteitseisen die de overheid stelt. Maar we doen meer. Onze aandacht voor kwaliteit uit zich in het voortdurend aanbieden van verdere scholing aan de medewerkers. Het geeft ouders en kinderen zekerheid dat in 't Planzoentje op deskundige wijze wordt gewerkt, allemaal gericht op het centrale doel: het welzijn en de ongehinderde ontwikkeling van de kinderen.

11. Stamgroep, groepsgrootte en inrichting

11.1 Stamgroep dagopvang

In de wet- en regelgeving staat vermeld dat een kind in één vaste groep kinderen geplaatst wordt. Bij het kinderdagverblijf spreken we daarbij van stamgroepen. De wet biedt ruimte om tijdelijk af te wijken van deze regel. Met toestemming van ouder(s) kan (extra) opvang tijdelijk in een andere groep dan de stamgroep van het kind plaatsvinden. Het kind kan incidenteel een dag(deel) of voor een bepaalde periode op de andere stamgroep geplaatst worden.

Kinderopvang 't Planzoentje is een kleinschalig kinderdagverblijf waar kinderen centraal staan. Wij werken bewust met verschillende leeftijden: een verlengstuk van thuis met een liefdevolle en stimulerende leefomgeving waar kinderen zich prettig en veilig voelen.

Omdat wij een kleinschalige opvang zijn, met een huiselijke uitstraling, bieden wij opvang aan in een verticale groep. Broertjes en zusjes kunnen in dezelfde groep opgevangen worden. De aanwezigheid van bekende groepsgenootjes kan bijdragen aan een gevoel van emotionele veiligheid. Door de kleine verticale groep krijgt elk kind veel persoonlijke aandacht.

11.2 De reguliere dagopvang

't Planzoentje kiest in de reguliere dagopvang voor één vaste, verticale groep: een groep kinderen met een oplopende leeftijd tot 4 jaar.

Er wordt geleerd met jongere en oudere kinderen om te gaan. Het jongere kind leert van het oudere kind en de oudsten kunnen hun zorgzame kant ontwikkelen. Door de aanwezigheid van andere kinderen, groepsactiviteiten en speelhoeken waarbinnen meerdere kinderen gelijktijdig kunnen spelen, zijn er volop mogelijkheden die de pedagogisch professionals kunnen benutten om kinderen op elkaar te betrekken, waardoor er interacties tussen de kinderen ontstaan. Zo draagt kinderopvang 't Planzoentje bij aan de sociale competenties.

11.3 Groepsgrootte

De verticale groep bestaat uit maximaal 12 kinderen. Op de groep werken 2 pedagogisch professionals of 1 pedagogisch professional en 1 beroepskracht in opleiding, afhankelijk van het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen die er op dat moment zijn. Er wordt rekening gehouden met de BKR (beroepskracht-kindratio).

11.4 Samen in dezelfde ruimte

Voor elk kind is er een ruimte waar hij of zij zich vertrouwd voelt, een thuisbasis die kinderen (her)kennen als "eigen kamer". De inrichting van de ruimte, waar meubilair, speelmateriaal en kleuren zijn afgestemd op de ontwikkelingsfase van de kinderen, biedt geborgenheid. Hier leren kinderen elkaar kennen en raken zij met elkaar vertrouwd. Ze vinden het fijn om op ieders aanwezigheid te rekenen.

In de vaste groep gaan baby's elkaar herkennen en ontwikkelen kinderen van één of twee jaar een duidelijke voorkeur voor één of twee groepsgenootjes; al vanaf de peutertijd ontstaan er heuse vriendschappen.

11.5 Inrichting van de groepsruimte

In de activiteitenhoeken kunnen kinderen leren samen te spelen. Ontwikkelingsgericht speelgoed staat laag geplaatst in de kasten; hiermee stimuleren we de zelfstandigheid van de kinderen, wat de persoonlijke competenties stimuleert. Er zijn activiteitenplekken gecreëerd met een herkenbare functie, zoals een keukenhoek en een leeshoek. De inrichting van de ruimte biedt de kinderen structuur.

Ook is er ruimte gecreëerd voor en door de kinderen die zich even willen terugtrekken (dit gebeurt meestal onder de hoge box). Op deze manier verdelen de kinderen zich vaak op een natuurlijke manier in kleine groepjes over de ruimte.

11.6 Aandacht voor de baby's

Voor baby's creëren wij een rustige plek (met meerdere kinderen op de groep zijn er rustmomenten wanneer de oudere kinderen een activiteit doen of buiten in de tuin spelen): in de hoge box of op een speelmat, waar zij zelf veilig kunnen bewegen en van waaruit zij de andere kinderen kunnen zien en volgen.

Op de blauwe bank om de fles te geven zorgen de pedagogisch professionals voor een veilige plek en een gevoel van geborgenheid.

Rust, Regelmaat en Reinheid ervaren jonge kinderen als houvast, vooral baby's. Vaste routines helpen daarbij. Ze weten dan dat de pedagogisch professional die voor hen zorgt na het drinken van de melk met hen knuffelt en hen dan op bed legt met een vertrouwde knuffel of kroel. Dat biedt structuur en veiligheid. Vanuit die veilige wetenschap zullen baby's zich prettig voelen en zich daardoor beter ontwikkelen.

Bij de baby's is de dagindeling zoveel mogelijk afgestemd op het ritme van de kinderen. Eet- en slaaptijden worden grotendeels van thuis overgenomen. Met de ouders spreken wij zorgvuldig het dagritme zoals thuis

gehanteerd wordt door. Op den duur zullen de groepsleiding in staat zijn de verschillende soorten "huiltjes" van baby's te "lezen", zodat zij de gevraagde zorg kunnen verlenen.

11.7 De dreumesen

Voor de dreumesen wordt rekening gehouden met de bewegingsvrijheid in de ruimte waar de kinderen verblijven. Zij "scharrelen" rond, waar zij hun eerste stapjes kunnen oefenen en kunnen spelen met leeftijdgerelateerd en veilig speelgoed.

De pedagogisch professionals helpen de kinderen met opstarten als dit nodig is door kort samen te spelen of samen met de dreumesen contact te leggen met de andere kinderen op de groep.

Om de spraak- en taalontwikkeling te stimuleren, benoemen de pedagogisch professionals wat er gaat gebeuren of wat ze zien. Liedjes zingen met eenvoudige gebaren, bijvoorbeeld "In de maneschijn" of "Visje visje in het water". Samen een boekje lezen of interactief voorlezen wordt het kind nog meer betrokken bij het verhaal. Samen spelen bevordert de denk- en taalontwikkeling van jonge kinderen en levert een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van de fantasie en humor.

11.8 Verlaten van de stamgroep ruimte

Bij dagopvang 't Planzoentje verlaten de kinderen de stamgroepruimte om gebruik te maken van de buitenspeelplaats/tuin of om een uitstapje te ondernemen. Wanneer er kinderen buiten spelen, is er te allen tijde een pedagogisch professional aanwezig die toezicht houdt op de spelende kinderen.

Af en toe gaan de kinderen met de pedagogisch professionals een uitstapje maken. Bijvoorbeeld: brood halen bij de bakker of een boodschap doen bij de supermarkt. De uitstapjes buiten de deur worden lopend gedaan of met de bolderkar, afhankelijk van het aantal kinderen en pedagogisch professionals. Om de veiligheid van de kinderen te waarborgen zorgen we ervoor dat er voldoende medewerkers aanwezig zijn.

12. Personeel, beroepskrachten in opleiding en vrijwilligers

12.1 Het personeel van 't Planzoentje

Bij 't Planzoentje beschikt elke groep over vaste en vertrouwde pedagogisch professionals. Bij afwezigheid door vakantie en/of ziekte worden zij zoveel mogelijk vervangen door collega's of door krachten via Zorgwerk. Alle professionals beschikken over een erkend diploma voor het werken in de kinderopvang en een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Naast de pedagogisch professionals kennen wij binnen onze organisatie één hoofd/manager. Het hoofd/manager heeft de dagelijkse leiding van het kinderdagverblijf en/of de buitenschoolse opvang. Het hoofd/manager is eindverantwoordelijke.

12.2 Beroepskrachten in opleiding

Aangezien 't Planzoentje graag een aandeel levert in de opleiding van aanstaande pedagogisch professionals, is het mogelijk dat een stagiaire op de groep werkt. De opleiding Pedagogisch Werk niveau 3 (PW3) kent hiervoor twee varianten: BOL-opleiding en BBL-opleiding.

Sinds december 2021 mag er gebruikgemaakt worden van de coulanceregeling voor de inzet van BIO (beroepskracht in opleiding). Op 4 juni 2026 heeft minister Aartsen (Werk en Participatie) de regeling met

twee jaar verlengd: van 1 juli 2026 tot 1 juli 2028. Eind 2027 besluit de minister of de regel structureel wordt gemaakt.

Door het tekort aan personeel mag nu maximaal de helft van de formatie op een kindercentrum bestaan uit beroepskrachten in opleiding. Dit is een verruiming ten opzichte van het gebruikelijke percentage van maximaal 33 procent. Dat percentage geldt nog wel voor stagiairs.

Naast bovengenoemde varianten is het soms mogelijk stages te faciliteren voor:

- Pedagogisch werk, niveau 3
- Pedagogisch werk, niveau 4
- BIO, beroepskracht in opleiding (december 2021)
- Kortdurende stage van enkele weken ter oriëntering op de beroepskeuze

De leidinggevende/praktijkbegeleider begeleidt de stagiaire binnen het kader van het pedagogisch beleid en is verantwoordelijk voor de dagelijkse werkzaamheden en het leerproces van de stagiaire. De pedagogisch professionals die de stagiaire begeleiden vallen onder de verantwoordelijkheid van de leidinggevende/praktijkbegeleider, die de contacten onderhoudt met de school waar de stagiaire de opleiding volgt.

De stagiaire is in opleiding en mag niet zonder begeleiding van de pedagogisch professional op de groep staan of het terrein van ’t Planzoentje verlaten. De stagiaire wordt boventallig ingezet en er staat niet meer dan één stagiaire op de groep.

12.3 De vrijwilliger

’t Planzoentje zet de vrijwilliger voornamelijk in als ondersteuning op de BSO-groep. Op die manier kan de vrijwilliger de kinderen van de BSO-groep en de pedagogisch professionals extra aandacht en ondersteuning geven. De vrijwilliger wordt begeleid door de leidinggevende van ’t Planzoentje en valt onder haar verantwoordelijkheid.

Visie vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is elke activiteit die op een georganiseerde en gestructureerde wijze in overleg, onverplicht en onbezoldigd wordt uitgevoerd, buiten privé- of arbeidsverband, voor de goede dienstverlening van de stad en haar bevolking.

Taken van de vrijwilliger

- Het zorgvuldig uitvoeren van de regels die in de kinderopvang gelden.
- Een bijdrage leveren aan een klantvriendelijke sfeer en op het gebied van veiligheid.
- Het deelnemen aan relevante overlegmomenten.
- Het mede toezicht houden op de groepsgrootte.
- Het uitvoeren van lichte huishoudelijke taken die voortvloeien uit de verzorging voor de kinderen, de ruimte of het speelmateriaal.
- Het voorbereiden van het eten en drinken.
- Met de kinderen activiteiten doen: knutselen, spelletjes, voorlezen, uitstapjes, enzovoort.
- Het uit school halen van de kinderen.

Voorwaarden

- U heeft ervaring met kinderen in de leeftijd van 3–4 jaar en van 4–12 jaar.
- U bezit sociale vaardigheden om het kind te ondersteunen, begeleiden en te troosten.

- U heeft oog voor de goede sfeer in de groep.
- U heeft oog voor de individuele behoeften van de kinderen.
- U respecteert de privacy van de kinderen en de ouders.
- U kunt op collegiale basis samenwerken met uw teamgenoten.
- U bent minimaal één dagdeel per week beschikbaar.

13. Drie-uursregeling en vaste gezichtencriterium

De drie-uursregeling is een wettelijke regeling waarbinnen wij mogen afwijken van de beroepskracht-kindratio (BKR). Wij bepalen deze tijdvakken zelf en zetten dat vast in ons beleid. (Informatiebron: GGD Rotterdam.)

Met ingang van 1 juli 2023 veranderen de drie-uursregeling en het vaste gezichtencriterium. Deze wijzigingen zijn onderdeel van het traject herijking kwaliteitseisen kinderopvang, het vervolgtraject na de evaluatie van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK).

13.1 Wijziging drie-uursregeling

Vanaf 1 juli 2023 is het niet meer nodig de exacte tijdstippen vast te leggen waarop van de BKR wordt afgeweken.

13.2 Vaste gezichtencriterium

Het vaste gezichtencriterium verandert niet. Vanaf 1 juli 2023 mag tijdelijk een andere beroepskracht worden ingezet dan een vast gezicht als u voldoet aan de voorwaarden. Dit mag als een vast gezicht ziek is, verlof heeft of op vakantie is.

Bij 't Planzoentje starten de medewerkers met vroege dienst om 7:00 uur en werken tot 17:00 uur. De medewerkers met late dienst starten om 8:00 uur en werken tot 18:00 uur.

13.3 Wanneer wijken wij af van de BKR? (reguliere dagopvang)

Tijdvak	Afwijking BKR
07:00 – 08:00 uur	Wijken wij niet af van de BKR
08:00 – 09:00 uur	Wijken wij niet af van de BKR
12:00 – 14:00 uur (pauze om de beurt, 1 uur)	Wijken wij mogelijk af van de BKR (120 minuten)
17:00 – 17:30 uur	Wijken wij mogelijk af van de BKR (30 minuten)

14. Vierogenprincipe

De definitie zoals opgenomen in de wetgeving: de houder van een kindercentrum organiseert de dagopvang op zodanige wijze dat de beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Het vierogenprincipe is een van de adviezen uit het rapport-Gunning. Naar aanleiding van de Amsterdamse zedenzaak heeft de commissie-Gunning in haar rapport de term vierogenprincipe geïntroduceerd. Het vierogenprincipe betekent dat er altijd een volwassene met een pedagogisch professional moet kunnen meekijken en meeluisteren.

14.1 Toelichting op onze locatie

- Het team: de pedagogisch professionals, stagiaire(s), BIO, vrijwilligers en hoofd/manager zijn de sociale controle. Zij kunnen gedurende de dag bij elkaar naar binnenlopen op de groep. Ook de ouders, opa en oma enzovoort horen bij ons vierogenprincipe; in de ochtend en aan het einde van de middag is er veel verloop op de groep.
- De ruimtes zijn transparant door het gebruik van ramen in de wanden en deuren. Er is 1 gezamenlijke verschoonruimte. De locatiemanager of praktijkbegeleider op de werkvloer houdt toezicht. Stagiaires zijn nooit alleen op de groep, brengen kinderen naar bed en verschonen de kinderen.
- Er is altijd meer dan één pedagogisch professional aanwezig op de groep.
- Pedagogisch professionals gaan altijd met z'n tweeën (of meer) op stap met de kinderen.
- Pedagogisch professionals lopen regelmatig elkaars groepsruimtes binnen zonder kloppen. De locatiemanager komt regelmatig binnen in de groepsruimtes.
- Er is een doorzichtige afscheiding tussen groepsruimtes en verschoonruimte.
- Groepen worden samengevoegd als er maar één pedagogisch professional aanwezig is.

15. Pesten tussen kinderen

Peuters en dreumesen kunnen elkaar enorm dwarszitten. Regelmatig is te zien dat zij elkaars speelgoed afpakken, aan elkaars haren trekken of bijten.

Kinderen moeten leren om met andere kinderen om te gaan. Af en toe ruzie, zoals vechten om speelgoed, hoort daarbij. Jonge kinderen kunnen zich namelijk nog niet verplaatsen in de gevoelens van een ander. Zij zijn meestal sterk op zichzelf gericht. Als zij een pop willen hebben die net wordt vastgehouden door een ander kind, willen zij deze pop afpakken. Dat het andere kind dat niet zo leuk vindt, hebben zij niet in de gaten.

Rond het derde jaar beginnen veel kinderen door te krijgen hoe zij contact moeten leggen met andere kinderen. Zij merken dat het beter werkt om iets aan een ander kind te vragen dan om het meteen om te duwen. Sommige kinderen hebben wat meer tijd nodig om te leren hoe zij met andere kinderen om kunnen gaan.

Kinderen leren het meest van de oplossingen die zij zelf bedenken. Dat geldt ook voor het oplossen van ruzies. Het is daarom niet verstandig om kinderruzies meteen te stoppen of de kinderen een kant-en-klare oplossing aan te bieden. Het helpt wel om kinderen steun te geven als ze er samen niet uitkomen. Een voorstel om "om de beurt" met de pop te spelen of om "samen" met alle poppen te spelen, kan kinderen helpen bij het oplossen van hun ruzie om de pop.

Ruzies tussen kinderen van deze leeftijd vallen niet onder het begrip pesten. Bij pesten zijn het steeds dezelfde kinderen die het slachtoffer zijn. Bij kinderen onder de vier jaar speelt dit zelden een rol. Wij vinden het belangrijk dat er op de groepen een sfeer wordt gecreëerd van openheid, vertrouwen en acceptatie.

Wij doen dat op de volgende manier, zowel op de reguliere dagopvang als op de buitenschoolse opvang:

- We geven zelf het goede voorbeeld; dit is van groot belang voor een goede, open sfeer en voorkomt pestgedrag.
- Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken, waar kinderen gerespecteerd

worden in hun eigenheid en waar agressief gedrag van kinderen en pedagogisch professionals niet wordt geaccepteerd.

- Door samen (met de kinderen) gedragsregels af te spreken.
- Wij laten aan de kinderen zien dat iedereen verschillend is en dat iedereen zijn eigen talenten heeft. Dit benoemen we, net als de sfeer in de groep.
- Wij geven de kinderen en de groep als geheel vaak en bewust complimentjes.
- Wij laten kinderen elkaar helpen en geven complimenten als ze dat doen.

Pesten is voornamelijk iets dat voorkomt bij kinderen vanaf de basisschoolleeftijd. Hoewel wij er alles aan doen om pesten te voorkomen, hebben wij een pestprotocol waarin stapsgewijs is aangegeven hoe er gehandeld dient te worden wanneer er sprake is van pestgedrag. Hierbij is er aandacht voor de pester én degene die gepest wordt.

16. Normen, waarden en integratie

Kinderen maken deel uit van de samenleving en leren vanaf jonge leeftijd wat acceptabel gedrag is in contact met anderen. Het is de taak van de pedagogisch professionals om kinderen bewust te maken van geldende normen en waarden en hen te begeleiden in hun morele ontwikkeling.

16.1 Visie

Wij werken vanuit algemeen aanvaarde normen en waarden. Hierbij staan voorbeeldgedrag, respect, positieve benadering en afgestemde begeleiding centraal. Wij respecteren de uniciteit[2] en autonomie van elk kind (ieder kind is een uniek individu met een eigen ontwikkeling, temperament en behoeften) en kiezen bewust voor het belonen van gewenst gedrag in plaats van straffen.

16.2 Pedagogische aanpak

- Wij stimuleren kinderen om respect te hebben voor zichzelf en voor anderen.
- Pestgedrag en gedrag dat anderen benadeelt, wordt niet getolereerd.
- Wij leren kinderen delen, rekening houden met anderen, op hun beurt wachten en verantwoordelijkheid nemen.
- Sociale regels en grenzen worden duidelijk gesteld, consequent nageleefd en afgestemd op de ontwikkelingsfase van het kind.
- Wij hanteren een positieve benadering: we prijzen wat goed gaat en begeleiden bij teleurstelling en boosheid.
- Uniciteit[2] = ieder kind een uniek individu is met een eigen ontwikkeling, temperament en behoeften.

16.3 Samenwerking met ouders

Wij erkennen dat ouders en pedagogisch professionals verschillende opvoedingsstijlen en achtergronden kunnen hebben. Wij bespreken verschillen open en respectvol en zoeken naar afstemming waar mogelijk. Als professionele opvoeders blijven wij echter verantwoordelijk voor de normen en waarden die binnen de kinderopvang gelden.

16.4 Integratie

Door kinderen met en zonder handicap of chronische ziekte te leren samen spelen, leren en leven komt integratie op gang. Wij gaan uit van ieders talenten, mogelijkheden, vaardigheden en capaciteiten. Door

kinderen te leren dat anders niet gek is of stom, brengen wij integratie op gang. Voor ons is integratie gelukt als het "speciale" kind niet meer apart is.

17. Huiselijk geweld en kindermishandeling

Op 1 juli 2013 is de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking getreden. 't Planzoentje werkt met de meldcode van de Brancheorganisatie Kinderopvang. In deze meldcode worden drie te volgen routes beschreven wanneer er sprake is van vermoeden van kindermishandeling:

1. Route bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.
2. Route bij signalen van kindermishandeling door een beroepskracht.
3. Route bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Door teamoverleg 2x per jaar, speciaal gericht op de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld, blijven wij als team op de hoogte en actief. Wij nemen dan onder andere door: de signalen, de routes, de gespreksvoering, kinderen die opvallen, en de 5 stappen die genomen moeten worden bij een constaterend "niet-pluisgevoel".

Wanneer op 't Planzoentje het vermoeden bestaat dat een kind mishandeld of seksueel misbruikt wordt, zal er na intern overleg tussen de pedagogisch professionals en hoofd/locatiemanager gehandeld worden volgens de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcodemap is te vinden bij de KDV-groep. Tevens hebben wij een sociale kaart op 't Planzoentje.

17.1 Aandachtfunctionaris kindermishandeling

De aandachtfunctionaris draagt zorg voor de implementatie, het hanteren en borgen van de meldcode, zodat huiselijk geweld en kindermishandeling eerder worden gesignaleerd, hulp geboden wordt en het geweld eerder stopt.

Op 't Planzoentje is de hoofd/locatiemanager de aandachtfunctionaris: de beroepskracht werkzaam binnen de organisatie met specifieke deskundigheid op het terrein van kwaliteit-, zorg- en/of veiligheidsbeleid, kindermishandeling en huiselijk geweld.

17.2 Afwegingskader meldcode

De verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, met daarin het nieuwe afwegingskader, is 2 juli 2018 aan minister Hugo de Jonge (VWS) gepresenteerd. Het afwegingskader moet professionals helpen sneller in actie te komen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De wetgeving rondom de meldcode is per 1 januari 2019 aangepast: melden bij Veilig Thuis wordt bij vermoedens van acute en structurele onveiligheid verplicht. Om pedagogisch professionals te helpen bij het bepalen of er sprake is van deze vermoedens, is er een afwegingskader aan de meldcode toegevoegd.

17.3 Vijf stappen van de meldcode

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt dit vast.

Stap 2: Collegiale consultatie en bij twijfel Veilig Thuis en/of een letseldeskundige

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtfunctionaris. Dit is de medewerker werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het wordt aanbevolen om bij twijfel advies te vragen aan Veilig Thuis of een letseldeskundige. Dit is doorgaans een taak voor de aandachtfunctionaris (of dit wordt in overleg met de aandachtfunctionaris opgepakt).

Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De aandachtfunctionaris bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het kind. De kinderopvangorganisatie kan er echter ook voor kiezen dat het gesprek door de beroepskracht wordt uitgevoerd, eventueel samen met de aandachtfunctionaris, bemiddelingsmedewerker of leidinggevende. In die gevallen wordt het gesprek altijd voorbereid met de aandachtfunctionaris. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis.

In de voorbereiding is het van belang rekening te houden met emoties van de ouder(s) en het kind, zoals boosheid, verdriet en angst veroorzaakt door onmacht, loyaliteit, isolement en schaamte.

Stap 4 en 5: Wegen van het geweld en beslissen aan de hand van het afwegingskader

De beroepskracht weegt in samenwerking met de aandachtfunctionaris op basis van signalen, van het (extern) ingenomen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast worden de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen aan de hand van het afwegingskader en al dan niet in overleg met Veilig Thuis.

Het afwegingskader bestaat uit twee afwegingen, in deze volgorde:

4. Is melden noodzakelijk?
5. Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand van het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht Veilig Thuis te raadplegen.

17.4 Meldnormen

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1

In álle gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.

Meldnorm 2

In alle andere gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3

Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

17.5 Ondersteunen en beschermen

De betrokkenheid van de beroepskracht bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden houdt niet op na de melding. Er wordt verwacht dat de beroepskracht, naar mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

17.6 Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag

In het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Meldplicht bij het vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker.
- Seksueel grensoverschrijdend gedrag bij kinderen onderling.

Bijlagen waaronder:

- Sociale kaart
- Signalenlijst kindermishandeling 0–4-jarigen
- Signalenlijst kindermishandeling 4- tot 12-jarigen
- Observatielijst
- Het kinddossier

18. Aangifte, vertrouwensinspecteur en vertrouwenspersoon

18.1 Aangifte bij een opsporingsambtenaar

Bij seksueel misbruik of geweld in de kinderopvang. Heeft u een vermoeden dat iemand seksueel wordt misbruikt binnen de kinderopvang, meld dit dan bij de leiding of een vertrouwenspersoon van de kinderopvang.

Heeft u concrete aanwijzingen van seksueel misbruik?

- Bel de politie via 0900 8844 en vraag naar de zedenpolitie.
- Bel Veilig Thuis via 0800 2000.
- Of bel het Centrum Seksueel Geweld (CSG) 0800 0188.

18.2 De vertrouwensinspecteur voor de kinderopvang

De vertrouwensinspecteur voor de kinderopvang adviseert werkgevers, werknemers en ouders als zij aanwijzingen hebben dat een werkgever of werknemer (professional) seksueel of ander geweld tegen een kind gebruikt.

Ouders kunnen de vertrouwensinspecteur raadplegen wanneer zij een vermoeden hebben van seksueel misbruik, seksuele intimidatie en/of geweld tegen kinderen in het kindercentrum of de peuterspeelzaal.

Voor professionals in de kinderopvang die een vermoeden hebben van seksueel misbruik of intimidatie of een vermoeden hebben van geweld tegen kinderen tijdens de opvang, geldt een meld- en overlegplicht.

De veiligheid van kinderen staat voorop in de kinderopvang en peuterspeelzalen. Het gaat immers om kinderen in een kwetsbare leeftijdsgroep. De werkgevers en werknemers hebben hier een grote taak in.

De continue screening van iedereen die in de kinderopvang werkt en de introductie van de vertrouwensinspecteur helpen daarbij. Een werkgever moet vanaf 1 juli 2013 altijd overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs bij aanwijzingen van seksueel of ander geweld door een werknemer.

Het team van vertrouwensinspecteurs bij de Inspectie van het Onderwijs is tijdens kantooruren te bereiken op telefoonnummer 0900-111 31 11.

- **De vertrouwensinspecteur** luistert, adviseert en informeert.
- **De vertrouwensinspecteur** adviseert werkgevers[3], werknemers[4] en ouders als zij aanwijzingen hebben dat een werkgever of werknemer in de kinderopvang seksueel of ander geweld tegen een kind gebruikt.
- **De vertrouwensinspecteur** adviseert wat zij kunnen doen. Hij kan helpen bij het doen van aangifte of bij het indienen van een formele klacht.
- **De vertrouwensinspecteur** onderzoekt niet of een werkgever of werknemer het misdrijf heeft gepleegd. Dat doet de politie.
- **De vertrouwensinspecteur** is bij wet uitgezonderd van de plicht om aangifte te doen en heeft een geheimhoudingsplicht.

NB. Als een werknemer rechtstreeks met de vertrouwensinspecteur belt, krijgt de werknemer het advies om meteen contact op te nemen met de werkgever.

Situatie A – Werkgever heeft aanwijzingen dat een werknemer geweld gebruikt tegen een kind

6. Werkgever neemt meteen contact op met de vertrouwensinspecteur.
7. De vertrouwensinspecteur overlegt met de werkgever of er aangifte gedaan moet worden.
8. Werkgever doet aangifte bij politie.

Situatie B – Werknemer heeft aanwijzingen dat een collega geweld gebruikt tegen een kind

9. De werknemer doet meteen melding van de aanwijzingen bij zijn werkgever.
10. De werkgever neemt meteen contact op met de vertrouwensinspecteur over de melding van zijn werknemer.
11. De vertrouwensinspecteur overlegt met de werkgever of er aangifte gedaan moet worden.
12. Werkgever doet aangifte bij politie.

Situatie C – Werknemer vermoedt dat zijn werkgever geweld gebruikt tegen een kind

13. De werknemer moet aangifte doen bij de politie.
14. De werknemer kan overleggen met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de werknemer helpen bij het doen van aangifte.

3Met werkgever wordt bedoeld de houder van een kind centrum, gastouderbureau of peuterspeelzaal. Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende, bijvoorbeeld een locatiemanager of een directeur dat namens hem doet.4 Onder werknemers vallen alle werkzame personen in kind centra, bij

gastouder(bureaus) en peuterspeelzalen. Dus ook gastouders, leidinggevenden, vestigingsmanagers, kantoorpersoneel, vrijwilligers en stagiaires.

Situatie D – Ouder heeft aanwijzingen dat een werknemer of de werkgever geweld gebruikt tegen een kind

15. De ouder kan contact opnemen met de vertrouwensinspecteur.
16. De vertrouwensinspecteur kan de ouder advies geven over de te nemen stappen en over het doen van aangifte.
17. Als de ouder aanwijzingen heeft dat een werknemer geweld gebruikt tegen een kind, zal de vertrouwensinspecteur hem adviseren contact op te nemen met de werkgever. De werkgever moet overleggen met de vertrouwensinspecteur. Hierna volgen de stappen zoals bij een melding door een werkgever.

Bron: brochure "Vertrouwensinspecteurs in de kinderopvang."

18.3 Vertrouwenspersoon

In de kinderopvang is het creëren van een veilige en vertrouwde omgeving essentieel voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen, ouders en professionals. Een vertrouwenspersoon speelt een cruciale rol. Deze notitie beschrijft de functie, verantwoordelijkheden en invulling van de vertrouwenspersoon binnen onze organisatie, in lijn met de Wet kinderopvang en relevante richtlijnen van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Brancheorganisatie Kinderopvang (BK).

Bij Kinderopvang 't Planzoentje is eveneens een vertrouwenspersoon aanwezig.

Even voorstellen

Mijn naam is Michael Kroegman. Als vertrouwenspersoon ben ik er voor ouders/verzorgers die vragen, zorgen of twijfels hebben over de opvang van hun kind.

Pedagogisch professionals kunnen de vertrouwenspersoon benaderen als zij iets signaleren, ergens mee zitten of advies nodig hebben over hoe zij zorgvuldig kunnen handelen.

In alle gevallen biedt de vertrouwenspersoon een vertrouwelijk luisterend oor, denkt mee over mogelijke vervolgstappen en laat de regie bij degene die contact opneemt. Ik bied een veilige en vertrouwelijke plek waar je kunt delen wat jou bezighoudt.

Dat kan gaan over grensoverschrijdend gedrag, spanningen, een niet-pluisgevoel of een situatie waarbij je denkt: "Klopt dit wel?" Je hoeft het niet zeker te weten. Juist door erover te praten, ontstaat er vaak meer duidelijkheid. Iets bespreken is geen probleem maken, maar helpt om te voorkomen dat zorgen groter worden.

Ik ben bewust gekozen als *externe vertrouwenspersoon*. Dat betekent dat ik niet bij de organisatie hoor en volledig onafhankelijk ben. Ik heb geen oordeel, geen belangen en geen hiërarchische rol. Voor veel ouders maakt dat het makkelijker om open te spreken. Alles wat je met mij deelt, blijft vertrouwelijk. Samen kijken we rustig wat jij nodig hebt en welke stappen, als die er al zijn, bij jou passen.

Heb je vragen, twijfel je of wil je gewoon even sparren? Neem gerust contact met mij op. Liever één keer te veel dan één keer te weinig.

Je kunt mij bellen op 06-28954819. Als ik niet direct kan opnemen, stuur dan gerust een WhatsApp; ik bel je zo snel mogelijk terug. Mailen kan ook via info@kroegman.nl.

Waar ouders zich gezien en gehoord voelen, ontstaat helderheid. Aandacht maakt het verschil. Veilig praten begint hier.

Wat doet een vertrouwenspersoon?

Een vertrouwenspersoon is meestal intern (binnen de organisatie) of extern ingehuurd, maar niet wettelijk verplicht zoals de vertrouwensinspecteur.

- Is een laagdrempelig aanspreekpunt.
- Luistert en ondersteunt bij ongewenst gedrag, grensoverschrijdend gedrag, pesten, intimidatie en discriminatie.
- Helpt bij het verhelderen van een situatie.
- Denkt mee over mogelijke vervolgstappen.
- Begeleidt eventueel bij een klacht.

Belangrijk verschil: een vertrouwenspersoon heeft geen meldplicht, doet geen aangifte en is niet gekoppeld aan politie of inspectie. De vertrouwenspersoon is er vooral voor emotionele ondersteuning en advies, niet voor formele handhaving.

Vertrouwenspersoon	Vertrouwensinspecteur
Intern/organisatiegericht of extern ingehuurd	Extern, landelijke instantie
Ondersteunend en adviserend	Wettelijk geregeld
Geen meldplicht	Meld- en overlegplicht
Geen contact met politie	Overlegt over aangifte
Voor brede problemen	Alleen bij (seksueel) geweld

Nog even voor de duidelijkheid: de externe vertrouwenspersoon biedt ondersteuning, advies en een luisterend oor. De vertrouwensinspecteur wordt ingeschakeld bij ernstige situaties en adviseert over wettelijke stappen, zoals aangifte.

19. Signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling en mentorschap

Binnen 't Planzoentje vinden we het belangrijk dat ieder kind geen belemmering ondervindt in zijn of haar ontwikkelingsproces. Het signaleren van eventuele problemen in de ontwikkeling van de peuter is een taak van het kinderdagverblijf.

De pedagogisch professional let op de totale ontwikkeling van het kind. Wanneer gesignaleerd wordt dat de spontane ontwikkeling van een kind geremd wordt, door welke oorzaak dan ook, helpen wij in overleg met de ouders en naar vermogen van de pedagogisch professional het ontwikkelingsproces extra te stimuleren.

De pedagogisch professional is geschoold in het signaleren van ontwikkelingsproblemen. Deze deskundigheid wordt bijgehouden door bij- en nascholing.

Ieder kind krijgt of heeft een mentor toegewezen gekregen. Deze mentor concentreert zich extra op de ontwikkeling van het kind en bespreekt deze met de ouders. Gesprekken met ouders kunnen aanleiding zijn tot gerichter observeren. Gericht observeren gebeurt altijd alleen in overleg en met toestemming van ouders.

In uitzonderlijke gevallen wanneer de reguliere dagopvang en de mentor niet (meer) voldoende zijn om een kind te ondersteunen, zoekt de kinderopvang vaak externe expertise.

19.1 Hoe werkt het in de praktijk?

- De **mentor** en pedagogisch coach/vertrouwenspersoon signaleren eerst intern.
- Bij zorgen wordt dit besproken met de ouders.
- In overleg met ouders wordt contact gelegd met de **jeugdverpleegkundige** (vaak gekoppeld aan de locatie) of het **CJG**.
- Het CJG fungeert meestal als **centrale toegangspoort** voor lichte tot matige extra ondersteuning.
- Bij zwaardere problematiek kan een **multidisciplinair overleg (MDO)** worden georganiseerd met kinderopvang, JGZ, CJG en eventueel andere specialisten.

19.2 Meest voorkomende externe begeleiders/ondersteuning

Externe partij	Rol / wanneer ingeschakeld	Via wie meestal?
Jeugdverpleegkundige (JGZ/wijkverpleegkundige)	Advies over ontwikkeling, gedrag, voeding, slapen, medische vragen	Direct via CJG of JGZ
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	Coördinatie, advies, toeleiding naar hulp, indicaties	Kinderopvang of ouders
Ambulante jeugdhulp / pedagogisch begeleider	Extra begeleiding op de groep (bijv. bij gedragsproblemen)	Via CJG of gemeente
Logopedist, fysiotherapeut, orthopedagoog	Specifieke ontwikkelingsondersteuning	Via CJG of huisarts
Medisch kinderdagverblijf / gespecialiseerde zorg	Bij complexe medische of zware zorgvragen	Via CIZ of gemeente (Wlz/Jeugdwet)

Samenvatting: de wijkverpleegkundige/jeugdverpleegkundige (JGZ) is vaak het eerste aanspreekpunt voor advies en lichte ondersteuning. Het CJG coördineert en verwijst door naar de juiste hulp (inclusief ambulante begeleiders).

De kinderopvang mag en moet in uitzonderlijke gevallen externe ondersteuning inschakelen, maar dit gebeurt altijd in overleg met de ouders en binnen de kaders van de Wet kinderopvang en de Jeugdwet.

19.3 Mentorbeleid: eigen mentor voor ieder kind

Wettelijke grondslag

Sinds 1 januari 2018 is het op grond van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK) en het Besluit kwaliteit kinderopvang wettelijk verplicht dat ieder kind dat gebruikmaakt van reguliere dagopvang een eigen mentor heeft.

Noot: in de BSO vindt een ontwikkelingsgesprek plaats op verzoek van de ouders of wanneer de mentor dit nodig acht.

Doel van het mentorbeleid

Het mentorbeleid heeft als doel de emotionele veiligheid, continuïteit en kwaliteit van de opvang te waarborgen. Door ieder kind een vaste mentor toe te wijzen, wordt gezorgd voor:

- Een vertrouwde en veilige hechtingsrelatie tussen het kind en een vaste pedagogisch professional.
- Continue observatie en follow-up van de ontwikkeling en het welbevinden van het kind.
- Een vast en herkenbaar aanspreekpunt voor ouders/verzorgers met betrekking tot de ontwikkeling van hun kind.

Definities

Eigen mentor: de pedagogisch professional die primair verantwoordelijk is voor de individuele begeleiding, observatie en communicatie over een specifiek kind. De mentor is een gekwalificeerde pedagogisch professional die structureel op de groep werkzaam is waar het kind geplaatst is.

Uitgangspunten en werkwijze

- Ieder kind heeft recht op één eigen mentor.
- De mentor volgt de ontwikkeling van het kind structureel en bespreekt dit met ouders.
- De mentor is het vaste aanspreekpunt voor de ouders/verzorgers over de ontwikkeling, het welbevinden en de dagelijkse gang van zaken van het kind.
- De organisatie zorgt ervoor dat de mentor het kind goed leert kennen en voldoende tijd en ruimte krijgt om deze rol goed te kunnen vervullen.
- Bij afwezigheid van de mentor (vakantie, ziekte) wordt een vaste plaatsvervangend mentor aangewezen.
- De mentor draagt in het kinderdagverblijf samen met de ouders de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelingsproces van de kinderen.
- De pedagogisch professionals hebben onderling regelmatig overleg over de kinderen. Indien nodig proberen zij oplossingen te zoeken.
- Het is belangrijk om vroegtijdig te signaleren en een handelingsplan op te stellen om de ontwikkeling van het kind te stimuleren.
- Wanneer de pedagogisch professional/mentor signaleert dat een kind opvallend gedrag vertoont (of achterblijft in een ontwikkeling), kijkt, handelt en observeert zij heel bewust. Dit gebeurt altijd met toestemming van de ouders.
- Overdracht naar de ouders gebeurt dagelijks mondeling tijdens de haal- en brengmomenten. Daarnaast is een 10-minutengesprek op aanvraag van pedagogisch professional of ouder mogelijk.
- Indien nodig kan, met toestemming van de ouders, de mentor overleggen met de wijkverpleegkundige. In dit overleg kan besloten worden de externe begeleider te raadplegen. Deze begeleider stelt samen met de ouders en pedagogisch professional een handelingsplan op.

Praktische uitwerking

- Bij de intake of start van het kind wordt binnen twee weken een mentor toegewezen en aan de ouders kenbaar gemaakt.
- De mentor maakt gebruik van het kindvolgsysteem om de ontwikkeling te volgen en bespreekt dit minimaal twee keer per jaar met de ouders (ontwikkelingsgesprek).
- De mentor is verantwoordelijk voor het schrijven van de dagrapportages en het verzorgen van de overdrachten.
- De verdeling van mentorkinderen per professional wordt zoveel mogelijk evenwichtig gehouden, rekening houdend met de leeftijd en de complexiteit van de groep.

Verantwoordelijkheden

- **Pedagogisch professional (mentor)**: uitvoering van de mentorrol, observatie, communicatie met ouders en registratie.

- **Team**: onderlinge afstemming en ondersteuning bij afwezigheid van een mentor.
- **Locatiemanager**: toezicht op de naleving van het mentorbeleid, bewaking van de verdeling en borging van de kwaliteit.
- **Directie**: zorgdragen voor de juiste randvoorwaarden (rooster, scholingsmogelijkheden, beleid).

Evaluatie en borging

Het mentorbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd als onderdeel van de interne kwaliteitszorg. Ouders worden periodiek gevraagd naar hun ervaringen met de mentorregeling via oudercommissie, tevredenheidsonderzoeken of gesprekken.

Dankzij het aanstellen van een mentor per kind is ieder kind in beeld en wordt zijn ontwikkeling nauwkeurig gevolgd. Zo kan de mentor aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het stimuleren om de volgende stap te zetten. Het kind wordt zodoende planmatig gevolgd en gestimuleerd. Op deze manier volgt 't Planzoentje het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen, zodat zij hen zo goed mogelijk kunnen begeleiden en ondersteunen.

Een kindvolgsysteem is niet verplicht, wel planmatig volgen en registreren. In de dagopvang wordt aan ouders periodiek een gesprek over de ontwikkeling van hun kind aangeboden. De ouder is niet verplicht op dit aanbod in te gaan. Dit is een verplicht aanbod vanuit de organisatie (Wet IKK / Besluit kwaliteit kinderopvang). Vanuit de dagopvang is de overdracht van gegevens over het kind naar basisonderwijs in het pedagogisch beleidsplan als maatregel opgenomen.

20. Overdracht naar basisschool en/of BSO

Bij 't Planzoentje wordt gewerkt met het overdrachts-volginstrument de peuterestafette. De peuterestafette is een overdrachtsdocument (kindvolgsysteem van peuterspeelzaal/kinderdagverblijf naar basisschool) waarmee de pedagogisch professionals hun indruk over de gehele ontwikkeling van uw vierjarige peuter vastleggen.

Enkele weken voordat uw kind 4 jaar wordt, vullen de pedagogisch professionals het document in en bespreken dit met de ouders/verzorgers. Het is belangrijk een vertrouwensband op te bouwen met de ouders en deze voortdurend op de hoogte te houden over het welzijn en de ontwikkeling van het kind, zodat zij niet verrast worden bij de overdracht. Andersom wordt ook verwacht dat ouders enige input leveren. Optie is om ouders te ondersteunen tijdens het gesprek op school door mee te gaan.

Met het oog op privacy wordt de peuterestafette uitsluitend aan de ouders overhandigd, zodat het aan de toekomstige leerkracht van de basisschool gegeven kan worden. De leerkrachten van de basisschool worden hiervan op de hoogte gebracht. De informatie vanuit de peuterestafette is voor de toekomstige leerkrachten een duidelijk handvat om meer gericht te handelen naar de behoeften van het kind. De ontwikkeling van uw kind kan in een ononderbroken leerlijn van peuterspeelzaal/kinderdagverblijf naar basisschool worden gevolgd.

Voor de overdracht van gegevens over een vierjarig kind ontvangt de ouder een extra overdrachtsdocument om aan school of BSO te geven. De ouder bepaalt dat in de meeste gevallen zelf. Wanneer uw kind bijvoorbeeld problemen heeft in zijn of haar ontwikkeling, krijgt het op deze manier sneller de nodige ondersteuning omdat de toekomstige leerkracht op de hoogte is van bepaalde aandachtspunten. Ook als de gehele ontwikkeling van uw kind voorspoedig verloopt, is het belangrijk dat de toekomstige leerkracht hiervan op de hoogte is.

In de peuterestafette komen de volgende ontwikkelingsgebieden aan bod:

- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Fijne en grove motoriek
- Speel- en leergedrag
- Taalontwikkeling
- Zelfredzaamheid

De peuterestafette biedt u ook de gelegenheid het gedrag van uw kind in de thuissituatie te beschrijven. Dit kan worden ingevuld door uzelf of tijdens de bespreking van de peuterestafette met de pedagogisch professional. Mocht uw kind naast 't Planzoentje ook een peuterspeelzaal bezoeken, dan wordt het formulier door één van onze pedagogisch professionals van 't Planzoentje ingevuld, omdat het kind naar alle waarschijnlijkheid op het kinderverblijf meer uren aanwezig is. De pedagogisch professional is tevens de mentor van het kind.

Nadat de overdracht heeft plaatsgevonden en het kind op de basisschool zit, wordt na enkele weken contact opgenomen met de ouders om te vragen hoe het met hun kind gaat en wat hun ervaringen zijn. Bij het vormgeven van de overdracht wordt de oudercommissie erbij betrokken.

20.1 Overgang KDV–BSO

Bij 't Planzoentje zijn de lijnen kort wat betreft de overgang van reguliere dagopvang naar buitenschoolse opvang. Door de kleinschaligheid van 't Planzoentje – 1 stamgroep van 0–4 jaar en 1 stamgroep van 4–12 jaar – en aan de hand van de observaties die er zijn gemaakt, de continuïteit van het personeel op de groep en de eventuele wenuurtjes op de BSO-groep, waarbij rekening wordt gehouden met de BKR, verloopt de overgang voorspoedig.

Er wordt gestreefd naar een kindvriendelijke overgang. Dit kan alleen als alle partijen hun steentje bijdragen om de overgang naar school of BSO voor het kind makkelijk, veilig en vertrouwelijk mogelijk te maken.

De overgang wordt kindvriendelijker naarmate:

1.Voorschoolse voorzieningen en scholen samenwerken.
2.De informatieoverdracht tussen voorschoolse voorzieningen en scholen geregeld is.
3.Er sprake is van een doorgaande lijn tussen voorschoolse voorzieningen en scholen.
4.Ouders meer worden meegenomen in het overgangsproces.
5.Kinderen meer worden meegenomen in het overgangsproces.

20.2 Wennen bij overgang naar nieuwe stamgroep

Als een kind binnen onze organisatie doorstroomt naar de BSO wordt, in overleg met de ouder(s), een wenschema opgesteld van minimaal 2x een dagdeel. Dit wordt in de agenda vastgelegd. In de vakanties is het beter voor het kind om niet te wennen. De dagen zijn anders en er zijn uitstapjes gepland. Bij uitzondering wijken wij af. Er kunnen maximaal 2 kinderen tegelijk wennen; er wordt rekening gehouden met de BKR.

Pedagogisch handelen tijdens het wennen

Het doel van de wenperiode is dat het kind zich veilig voelt in de nieuwe situatie en zich vrij gaat voelen om zich in de groep te voegen, te spelen en zich te ontwikkelen. Naast de tijd die het kind nodig heeft op de groep, is het begeleiden van de nieuwe kinderen van belang. Concreet betekent dit dat:

- De andere kinderen op de hoogte gebracht zijn van de komst van het nieuwe kind.

- Het kind wordt voorgesteld in de groep en de andere kinderen die dat kunnen en willen, aan het kind mogen vertellen hoe de dag verloopt, welke afspraken er zijn op de groep, enzovoort.
- De pedagogisch professionals houden tijdens het wennen contact met het kind, naast of dicht bij het kind gaan zitten, zorgen voor positieve bemoedigende woorden en geven het kind het gevoel dat het wordt gezien en gehoord. Het is natuurlijk spannend.
- De pedagogisch professionals het kind begeleiden tijdens vrij spel. Samen gaan we met het kind de ruimte verkennen en laten we zien wat het waar kan doen.

21. Signaleringsbeleid bij opvallend gedrag

Pedagogisch professionals op het kinderdagverblijf nemen naast ouders, verzorgers en hun familie een gedeelte van de opvoeding van de kinderen over. De kinderopvang is vaak de eerste plaats waar kinderen regelmatig buiten de eigen gezinssituatie een aantal uren per week tussen leeftijdsgenootjes zijn. Pedagogisch professionals maken een aantal ontwikkelingsmomenten van dichtbij mee en zullen daardoor ook signaleren welke kinderen zich langzamer of anders ontwikkelen dan de andere kinderen. Om voor deze kinderen de voorwaarden te scheppen waardoor ze beter kunnen functioneren, zijn in dit protocol richtlijnen vastgelegd.

De pedagogisch professional kan aan de hand van dit protocol de stappen nemen die nodig zijn om kinderen met opvallend gedrag beter te begeleiden. Waar "ouders" staat vermeld, kan ook worden gelezen: ouder, verzorger of verzorgers.

Inhoudsopgave:

Wat is opvallend gedrag?
- Gedragsproblemen
- Ontwikkelingsproblemen
- Aangeboren beperking

Welke stappen dien je te ondernemen?
- Signaleren
- Verhelderen

Stappenplan
- Gesprek ouders/verzorgers
- Observeren
- Advies en ondersteuning
- Plan van aanpak
- Advies en ondersteuning externe organisaties
- Terugkomen op gemaakte afspraken
- Ouders willen geen hulp
- Het gedrag van een kind is niet toelaatbaar op de groep
- Afsluiting

21.1 Wat is opvallend gedrag?

Gedragsproblemen

Bepaalde gedragsuitingen zoals agressie, angst en drift zijn bij sommige kinderen vaker dan normaal aanwezig. Soms gaat dit gepaard met problemen in het leggen van contacten met andere kinderen en volwassenen. Dergelijk gedrag leidt meestal tot problemen bij het kind zelf en in de relatie die het kind met de omgeving heeft. Ook is het mogelijk dat een kind heel teruggetrokken is, nauwelijks opvalt in de groep en moeilijk contact maakt met de andere kinderen en de pedagogisch professionals.

Ontwikkelingsproblemen

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Het ene kind ontwikkelt zich in een bepaalde periode op een specifiek ontwikkelingsgebied meer dan de ander. De een kan sneller lopen, de ander sneller praten. Op een bepaalde leeftijd hebben de meeste kinderen een aantal vaardigheden ontwikkeld. Aan de hand daarvan is een gemiddelde vastgesteld. Er zijn kinderen die boven het gemiddelde zitten, anderen zitten er net onder. Wanneer een kind zich merkbaar langzamer ontwikkelt dan voor zijn leeftijd gebruikelijk is, kan het zijn dat er een probleem is met zijn ontwikkeling.

Aangeboren beperking

Er kan ook sprake zijn van een aangeboren beperking. Denk bijvoorbeeld aan contactstoornissen, een lichamelijke beperking of een afwijking aan het gehoor of gezichtsvermogen. Een kind kan opvallend gedrag vertonen zoals aangegeven bij ontwikkelings- en gedragsproblemen. Voor pedagogisch professionals is het belangrijk om ook met de mogelijkheid rekening te houden dat het opvallend gedrag wordt veroorzaakt door een aangeboren beperking.

21.2 Signaleren

Signaleren betekent dat je opmerkzaam bent op iets dat opvalt bij kinderen. Je vraagt je af of het iets is om je zorgen over te maken. Het is belangrijk dat pedagogisch professionals niet te lang blijven rondlopen met vragen en twijfels, maar er werk van maken. Als problemen tijdig herkend worden, kan vaak worden voorkomen dat ze verergeren. Door in een vroeg stadium signalen te herkennen als een stoornis of risico voor de ontwikkeling, kunnen pedagogisch professionals een bijdrage leveren aan vroegtijdige onderkenning.

Als er gegronde redenen zijn om te vermoeden dat er sprake is van kindermishandeling en/of verwaarlozing, treedt onmiddellijk het protocol "Vermoeden kindermishandeling" van de organisatie in werking. Een pedagogisch professional deelt haar zorgen en twijfels zo snel mogelijk met haar leidinggevende.

21.3 Verhelderen

Om te besluiten of er iets gedaan moet worden, is het belangrijk eerst meer duidelijkheid te krijgen over het signaal. Daartoe dient het zorgformulier (bijlage 1) door de contactpersoon van het kind te worden ingevuld. Ook is het noodzakelijk te overleggen met de leidinggevende en de rest van de teamleden. Na beantwoording van de vragen in het zorgformulier moet een afweging worden gemaakt of het probleem werkelijk zorgwekkend is en welke stappen er te nemen zijn. Er is vanaf dan sprake van dossiervorming. Dit dossier wordt opgeborgen in een afgesloten kast op kantoor.

21.4 Stappenplan (tijdspad is een richtlijn)

Stap	Wie	Actie	Tijdspad
Signaleren	Pedagogisch professional	Problemen bespreken met collega's	Teamoverleg (of eerder indien nodig)
Verhelderen	Pedagogisch professional	In overleg met de leidinggevende beslissen of er een gesprek met ouders moet komen	Maximaal 2 weken na het teamoverleg
Gesprek met ouders	Contactpersoon kind, zo nodig leidinggevende	Benoemen wat er is gesignaleerd. Vragen of ouders het herkennen. Zorg uitspreken. Nieuwe afspraak maken	Maximaal 2 weken na teamoverleg
Observeren	Contactpersoon kind, zo nodig leidinggevende	Observatie maken; het hele team houdt opvallend gedrag en contactmomenten met ouders bij	Tussen 1e en 2e gesprek met ouders
Vervolggesprek ouders	Contactpersoon kind, zo nodig leidinggevende	Observatie bespreken en samen naar de volgende stap kijken	Maximaal 2 tot 3 weken na eerste gesprek
Vervolg n.a.v. 2e gesprek	Contactpersoon kind, zo nodig leidinggevende	Afspraken over gezamenlijke omgang; zo nodig externe hulp (initiatief bij ouders). Pedagogisch professional biedt ondersteuning	Maximaal 2 weken na het vervolggesprek
Ouders willen geen hulp	Contactpersoon en/of leidinggevende	Altijd overleg met leidinggevende. Blijf in gesprek. Bij direct gevaar altijd ingrijpen	Teamoverleg
Evaluatie	Contactpersoon en/of leidinggevende	Eerst evalueren met team en leidinggevende, daarna met ouders	Maximaal 3 maanden na start plan van aanpak
Afsluiting	Contactpersoon en/of leidinggevende	Dossier afsluiten of doorverwijzen	Afhankelijk van situatie, afspreken in evaluatie

21.5 Gesprek met ouders.

Het probleem hoeft nog niet helder te zijn voordat de ouders erin worden betrokken. Juist in een zo vroeg mogelijk stadium is het goed de zorgen die er rondom een kind zijn met hen te delen. De pedagogisch professional maakt daartoe binnen twee weken een afspraak met de ouders. Indien nodig kan de leidinggevende hierbij aanwezig zijn.

De wijze waarop het probleem bespreekbaar wordt gemaakt, is van essentieel belang. Een dergelijk gesprek moet worden gevoerd in de sfeer van "ik maak me zorgen," "ik zag dat … teruggetrokken is" of "dat … erg veel conflicten heeft." Belangrijk is om aan de ouders te vragen of zij dezelfde ervaring hebben.

Op deze manier bied je ouders een handreiking om erover te praten, zonder dat de ouders zich meteen veroordeeld hoeven te voelen.

Samenvattend moeten in een gesprek met ouders de volgende punten naar voren komen:

- De ouders wordt verteld wat is opgevallen. Zorg ervoor dat dit feitelijke informatie is.
- Er wordt aan de ouders gevraagd of zij dit ook hebben opgemerkt.
- De pedagogisch professional geeft aan welke zorgen zij en het team hebben.
- Er wordt aan de ouders gevraagd of zij die zorg delen.
- Er wordt gevraagd hoe ouders in dat geval met het bepaalde gedrag omgaan.

Als uit het antwoord van de ouders blijkt dat zij de opvoedingsvragen van de pedagogisch professional delen, dan vraagt de pedagogisch professional of ouders willen samenwerken met het team om samen naar hulp, oplossingen of andere mogelijkheden voor hun kind te zoeken.

De pedagogisch professional observeert het kind de komende twee weken. Daarna maakt de pedagogisch professional een vervolgafspraak met de ouders. In het vervolggesprek wordt samen met de ouders naar een oplossing gezocht.

Wanneer er besloten wordt om samen met ouders tot een plan van aanpak te komen, zonder de hulp in te roepen van derden, dan is het belangrijk om binnen 3 maanden met ouders te evalueren. Wanneer er hulp van buitenaf wordt ingeroepen, dan ligt het initiatief bij de ouders.

Aan de hand van de sociale kaart kan worden gekeken welke hulp het beste bij ouders zou passen. Ook is het mogelijk de gegevens van het kind in de verwijsindex te plaatsen. De verwijsindex is een digitaal instrument dat wordt gebruikt door het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), waarbij professionals in de welzijnssector sneller gezamenlijk een plan van aanpak kunnen maken voor een kind en/of het gezin. Hiervoor moet altijd toestemming van de ouders worden gevraagd.

21.6 Observeren

Observeren is kijken en/of luisteren, waarbij dat wat gezien wordt, wordt geregistreerd. Het verschil met kijken en luisteren in het dagelijkse doen en laten ligt in het feit dat er zoveel mogelijk objectief wordt gekeken. Tijdens het kijken worden er geen conclusies getrokken en oordelen geveld. Het interpreteren van gevoelens, zoals medelijden, boosheid of geamuseerd zijn, dient zoveel mogelijk te worden voorkomen. Ook het registreren moet zo objectief mogelijk gebeuren. Het observeren gebeurt door de pedagogisch professional. Hiertoe dient het zorgformulier, bijgesloten in dit protocol, te worden ingevuld. Dit formulier kan worden besproken in het team waar de leidinggevende bij aanwezig is.

21.7 Advies, plan van aanpak en externe organisaties

Leidinggevenden kunnen voor advies en ondersteuning terecht bij de manager kinderopvang en de coördinator kwaliteit.

Het is noodzakelijk het plan van aanpak te bespreken in het team en met de leidinggevende. Ieder lid van het team moet weten wat erin staat en wat er aan de ouders wordt voorgelegd. Het is van belang dat ieder teamlid zich ook aan de afspraken houdt die erin staan, zodat er voor het kind een optimale situatie ontstaat om het gedrag te veranderen. Denk ook aan de overdracht naar invallers en stagiaires. Spreek met elkaar de evaluatiemomenten af, waarin er als team wordt gekeken of er verbetering optreedt en of de gemaakte afspraken eventueel moeten worden aangepast.

Organisaties waar pedagogisch professionals en ouders terecht kunnen wanneer er zorg is over de ontwikkeling van een kind:

- **AMK / Veilig Thuis** bij vermoeden kindermishandeling
- **Centrum voor Jeugd en Gezin Schiedam**
- **CJG**: voor algemene vragen
- **Consultatiebureau**: ontwikkelingsproblemen jonge kinderen
- **Huisarts**: voor problemen met mogelijke/waarschijnlijke biologische of genetische oorzaak
- **MEE**: wanneer er mogelijk sprake is van een psychische of verstandelijke beperking
- **Pedagoog van GGD-jeugdgezondheidszorg**: algemene vragen over ontwikkeling en opvoeding
- **VTO-team**: wanneer er sprake is van een ontwikkelingsachterstand
- **Veilig Thuis**: advies, ondersteuning en het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling

21.8 Terugkomen op gemaakte afspraken

Binnen 3 maanden nadat het gesprek met de ouders is geweest over het plan van aanpak, wordt samen met de ouders gekeken of de aanpak het gewenste resultaat heeft gehad. Voorafgaand aan dit gesprek is de evaluatie in het team al geweest. Slaat de aanpak aan, dan kan worden besloten de aanpak te handhaven of af te sluiten. Er moet worden afgesproken op welk moment er op het probleem wordt teruggekomen om te kijken of de positieve lijn zich voortzet. Maak duidelijke vervolgafspraken en noteer deze ook in het gespreksverslag.

Heeft de aanpak niet het gewenste effect, dan wordt onderzocht welke mogelijkheden er verder zijn. Dit kan betekenen dat de aanpak wordt gewijzigd, of dat er advies wordt gevraagd aan de pedagogisch coach. Het kan ook zijn dat het raadzaam is hulp in te schakelen van derden. Het initiatief hierin ligt bij de ouders. De resultaten en aanbevelingen in de aanpak worden met de ouders besproken.

21.9 Ouders willen geen hulp

Als ouders de problemen die bij hun kind zijn gesignaleerd niet herkennen of ontkennen en geen hulp willen voor hun kind, is het belangrijk dat er toch een vervolggesprek wordt gepland. Het is wenselijk dat zo'n gesprek binnen 3 maanden plaatsvindt, zodat ouders geïnformeerd blijven over hun kind. Per situatie zal bekeken moeten worden of het kind de juiste aandacht en begeleiding op de groep kan krijgen en of het gedrag dat het kind vertoont niet structureel één-op-éénbegeleiding vraagt. Wanneer blijkt dat de zorg die het kind nodig heeft niet op het kinderdagverblijf, de peuterspeelplaats of de buitenschoolse opvang geboden kan worden, dan zal in overleg met de leidinggevende worden doorverwezen naar een instantie die deze hulp wel kan bieden. De manager kwaliteit kan advies geven aan de hand van de sociale kaart.

21.10 Het gedrag van het kind is niet toelaatbaar op de groep

Wanneer het gedrag van een kind niet toelaatbaar is op de groep, zal in overleg met de leidinggevende en de manager groepsopvang worden besloten om de opvang stop te zetten.

21.11 Afsluiting

Als er nog steeds zorg bestaat, zal er weer vanaf het plan van aanpak worden gewerkt. Als er geen aanleiding meer is voor zorg, dan moet de zaak worden afgesloten. Dit wordt aan de ouders gemeld. Het dossier wordt dan overgebracht naar de leidinggevende, die het op een afgesloten plaats bewaart. Na twee

jaar wordt het dossier vernietigd. Ouders moeten worden geïnformeerd over wat er met de gegevens gebeurt.

22. Nawoord

Opvoeden is een belangrijke investering in de toekomst van onze kinderen, zowel thuis als in de kinderopvang. De kwaliteit van de opvang speelt hierbij een essentiële rol in hun welbevinden en ontwikkeling. Ouders mogen erop vertrouwen dat hun kind bij ons in veilige en deskundige handen is.

Dit pedagogisch beleidsplan geeft u als ouder inzicht in onze pedagogische visie en de wijze waarop wij dagelijks vormgeven aan de begeleiding van uw kind. Het is niet alleen een beschrijving van onze uitgangspunten, maar vooral een uitnodiging tot samenwerking.

Wij hechten grote waarde aan een open, respectvolle en constructieve dialoog met u. Door met elkaar in gesprek te blijven, kunnen we elkaar versterken en waar nodig onze aanpak verder aanscherpen. Deze samenwerking beschouwen wij als een continu proces.

Daarom is dit beleidsplan geen statisch document, maar een levend instrument dat wij regelmatig evalueren en actualiseren aan de hand van ervaringen en feedback. U wordt hierover vanzelfsprekend geïnformeerd.

Samen met u willen wij een warme, veilige en stimulerende omgeving creëren waarin ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen en met plezier komt.